

Świętokrzyski Instytut
Samorządu Terytorialnego

Sfinansowano przez Narodowy Instytut
Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego
na lata 2018 – 2030

Grzegorz Orawiec

Prezes Zarządu ŚIST

SŁOWO WSTĘPU

„Witamy w Nowych Czasach” – taki napis powinien otwierać każde spotkanie ze świętokrzyskimi wójtami, burmistrzami i wszystkim lokalnymi liderami społecznymi, zarówno zorganizowane na sali konferencyjnej, jak i w przestrzeni wirtualnej. I nie dlatego, że samorządowcy tego nie wiedzą – wręcz przeciwnie: oni o tym pamiętają każdego dnia, zmagając się z coraz nowymi lokalnymi wyzwaniami. Taki napis to dobry symbol solidarności i wzajemnego wsparcia i jasny sygnał, że tylko wspólnie, zarówno na szczeblu lokalnym, jak i regionalnym, będziemy w stanie sprostać nowej rzeczywistości oraz problemom tworzącego się wokół nas postpandemicznego świata XXI wieku.

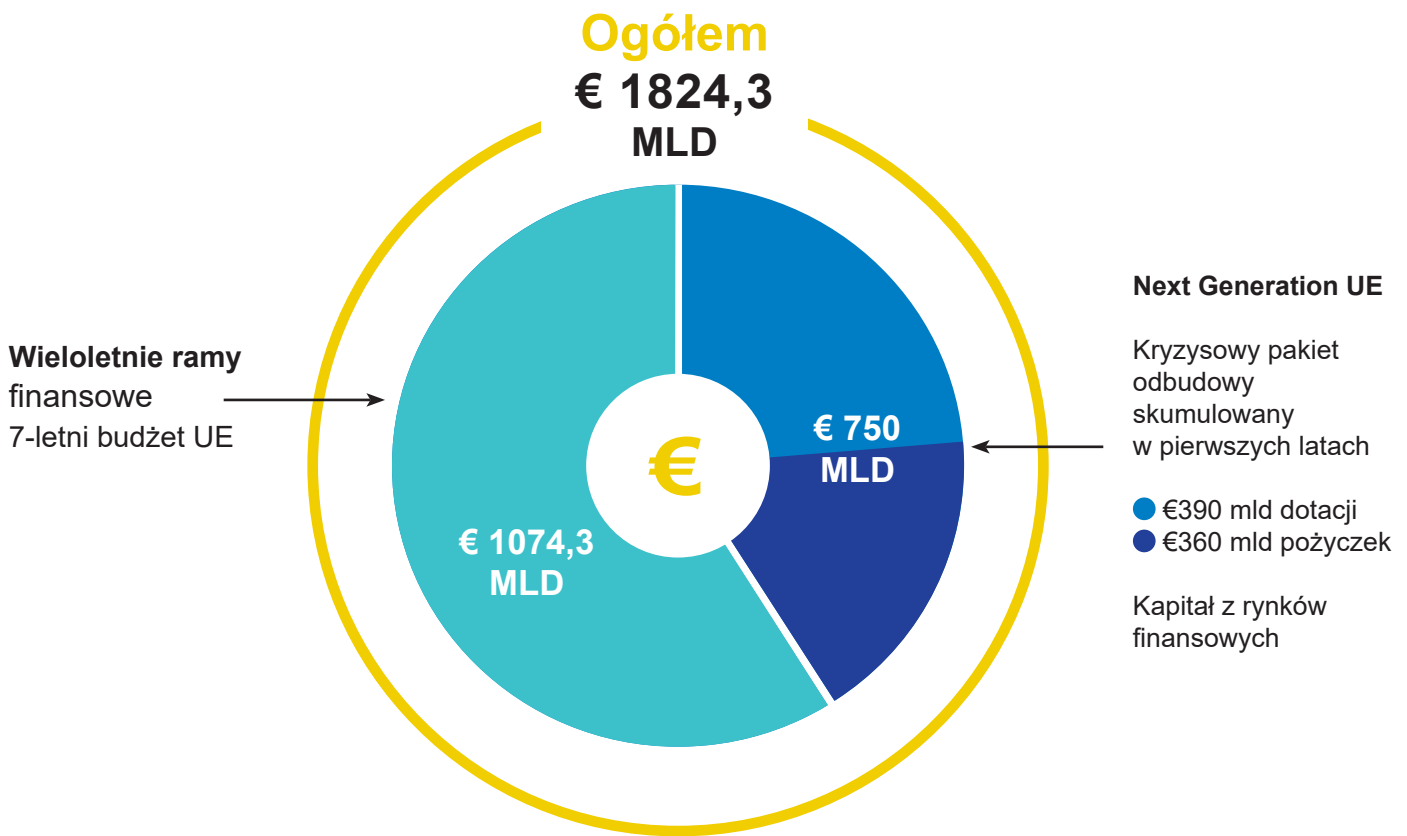
Skala wyzwań jest potężna, wymieńmy poniżej tylko kilka przykładów. Po pierwsze przyspieszający cyfrowy świat, który nieubłaganie obejmuje kolejne dziedziny naszego życia, przenosząc go w przestrzeń wirtualną i online. Kto nie wsiądzie to tego cyfrowego „pendolino”, pędzącego w wirtualne nieznane, ten pozostanie osamotniony na zapomnianym peronie. Ale jak mądrze i optymalnie przeprowadzić proces cyfryzacji małej świętokrzyskiej gminy? Jak opracować i wdrożyć rozwiązania, które jednocześnie będą: nowoczesne, bezpieczne i przyjazne dla mieszkańców? Jak uniknąć „cyfrowego wykluczenia”, szczególnie osób starszych i niepewnie poruszających się w świecie nowych programów i aplikacji? To tylko kilka pierwszych pytań w jednym z wielu wyzwań, z którymi w najbliższych latach muszą zmierzyć się świętokrzyskie samorządy.

Kolejne potężne wyzwanie, godne skali czasów, w których przyszło nam żyć to Europejski Zielony Ład, czyli potężny priorytet rozwojowy Unii Europejskiej na najbliższe co najmniej 30 lat. Wszyscy możemy odczuć na co dzień, że klimat się zmienia i staje się nieprzewidywalny. Nasza planeta ma ograniczone zasoby, a my, jako rosnąca populacja jej mieszkańców, chcemy więcej: produkować, transportować, kupować i konsumować. Obecny model społeczno-gospodarczy to wielkie ryzyko szybkiej jazdy we mgle po urwistym wybrzeżu. Słabo znamy teren, nie mamy dobrej mapy, ani GPS, a pędzimy coraz szybciej. Co będzie, jeśli zamiast dotrzeć do celu, nagle znajdziemy się nad przepaścią i nie zdążymy wcisnąć hamulca? A tak w ogóle to jaki jest nasz cel tej szaleńczej jazdy? Czy, aby w obecnym modelu konsumpcyjnym, nie pędzimy dla samej adrenaliny i przyśpieszenia, ryzykując na końcu katastrofę klimatyczną? Dlatego też UE kładzie na stole bardzo ambitny dokument i mówi: zwolnijmy to szaleńcze tempo oraz zweryfikujmy na mapie, jakie są nasze cele? Zdecydowana większość z nas popiera ekologię, ochronę lokalnego środowiska przyrodniczego i dbałość o to piękne świętokrzyskie otoczenie, w którym żyjemy. Ale świętokrzyscy samorządowcy mają coraz większy ból głowy – jak te ambitne i wzniosłe cele unijne przenieść i realizować w świętokrzyskich realiach. Wszyscy chcemy oddychać czystym powietrzem, pić czystą wodę i żyć w czystym, bezpiecznym i stabilnym otoczeniu. Ale jednocześnie rewolucja klimatyczna oznacza ogromne koszty i nowe ryzyka. Jak mądrze wymienić „kopciuchy” i inne źródła ciepła, aby potem było stać mieszkańców na korzystanie z rozwiązań bardziej ekologicznych? Jak zapewnić zero lub chociaż niskoemisyjny transport publiczny, gdy ceny autobusów elektrycznych i hybrydowych tylko rosną, a do tego trzeba jeszcze zbudować potężną infrastrukturę towarzyszącą?

Powyższe zielone i cyfrowe wyzwania to tylko pierwsze z listy. Kolejne jak: ochrona zdrowia, wsparcie lokalnych przedsiębiorców, polityka społeczna też czekają na „zaopiekowanie się” na szczeblu lokalnym w nowych realiach. Pytania można mnożyć ale kluczowe dla sukcesu wdrożenia unijnych priorytetów na szczeblu świętokrzyskich samorządów będą dwa aspekty. Po pierwsze wzajemne przekazywanie wiedzy, dotychczasowych doświadczeń i nowych rozwiązań. Tutaj nie ma gotowych matryc do „przyłożenia” i skopiowania. Po drugie – oczywiście pieniądze. Dlatego na łamach naszego kwartalnika będziemy sukcesywnie opisywać nie tylko wyzwania ale i planowane fundusze Nowej Perspektywy Finansowej UE 2021-2027. „Witamy w Nowych Czasach”.

BUDŻET UNII EUROPEJSKIEJ NA LATA 2021-2027

Wydatki UE 2021– 2027

Od lat funkcjonuje w Polsce taki magiczny zwrot: „fundusze unijne”. Gdy go słyszymy to skojarzenia są naturalne: dotacje, rozwój, nowe projekty ale oczywiście również: formalności, zasady i obowiązki.

Województwo Świętokrzyskie, podobnie jak wszystkie polskie regiony, intensywnie korzysta z funduszy unijnych, nie tylko od momentu wejścia Polski do UE w 2004 roku ale również wcześniej w ramach tzw. programów przedakcesyjnych. Kto dziś pamięta jeszcze takie skrótowe nazwy jak: Phare, Sapsard, czy ISPA? Później mieliśmy ZPORR, PROW i kolejne RPO. Zawsze pionierami i dobrym przykładem właściwego wykorzystania tych środków oraz dostosowania się do unijnych zasad i wymogów były świętokrzyskie samorządy. Teraz przed nami kolejny „siedmiolatka” z nowymi priorytetami

i celami. Jednocześnie pandemia spowodowana wirusem SARS-CoV-2 bardzo poważnie zmieniła strukturę unijnego budżetu. Dlatego też, zanim w kolejnych artykułach skupimy się na wielu kluczowych szczegółach, najpierw poznamy ramy i główne zasady Funduszy UE 2021-2027, z których planują korzystać świętokrzyskie samorządy. Tym bardziej, że wiele rozwiązań jest nowatorskich i kluczowych dla przyszłości UE.

Na początku przypomnijmy, że Rada Europejska w grudniu 2020 r. rozporządzenie określające wieloletnie ramy finansowe UE na okres 2021-2027. Wcześniej zgodę wyraził Parlament Europejski. W rozporządzeniu ustanowiono długoterminowy budżet UE-27 w wysokości 1 074,3 mld EUR (w cenach z 2018 r.) oraz przewidziano włączenie do niego Europejskiego Funduszu Rozwoju. Wraz z unijnym instrumentem odbudowy Next Generation EU o wartości 750 mld EUR Unia Europejska będzie miała do dyspozycji na nadchodzące lata środki w bez-

precedensowej kwocie 1,8 bln EUR. Posłużą one wsparciu odbudowy po pandemii Covid-19 oraz realizacji długoterminowych priorytetów UE w różnych dziedzinach polityki. Jednocześnie, aby można było wdrożyć instrument odbudowy Next Generation EU, we wszystkich państwach członkowskich musiała zostać zatwierdzona zgodnie z wymogami konstytucyjnymi decyzja o zasobach własnych UE.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że nowy długoterminowy budżet UE obejmie siedem obszarów wydatków. W nadchodzącym siedmioletnim okresie zapewni ramy finansowania niemal 40 unijnych programów wydatków. UE przygotowała kompleksowy pakiet finansowy w wysokości 1,8 bln EUR w cenach z 2018 r. na nadchodzące lata, by zaradzić społeczno-gospodarczym skutkom pandemii Covid-19 i sprostać realizacji długoterminowych priorytetów UE. Pakiet ten obejmuje dwa kluczowe filary:

1 074,3 mld EUR na wieloletnie ramy finansowe (WRF)

750 mld EUR na nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy, Next Generation EU (NGEU)

Należy tutaj zaznaczyć, że w woj. świętokrzyskim, podobnie jak w wielu innych polskich regionach, toczy się obecnie dyskusja, w jakim stopniu Fundusze UE 2021-2027 zaspokoją potrzeby rozwojowe m.in. lokalnych samorządów w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, edukacyjnej, czy też kulturalnej i turystycznej. W tych debatach należy pamiętać, że planując kolejne unijne projekty trzeba wpisać się w europejskie priorytety rozwojowe, a te jednoznacznie skupiają się na obszarach „przyszłości”, takich jak m.in. europejski zielony ład i transformację cyfrową oraz zwiększanie odporności unijnej gospodarki na różnego rodzaju kryzysy i nieprzewidziane wydarzenia.

Next Generation EU

Dlatego też Unia Europejska zdecydowana się na bezprecedensowy ruch w swojej dotychczasowej historii i zaproponowała nowy, dodatkowy program: Next Generation EU, który równolegle do tradycyjnych Wieloletnich Ram Finansowych UE, będzie wspierał i pobudzał europejską gospodarkę w jej odbudowie po szoku, spowodowanym skutkami społecznymi i gospodarczymi długotrwałej epidemii choroby COVID-19. Plan europejskiej odbudowy wymaga ogromnych inwestycji publicznych i prywatnych na szczeblu europejskim w celu tworzenia miejsc pracy i naprawy bezpośrednich szkód spowodowanych pandemią Covid-19, a jednocześnie wsparcia zielonych i cyfrowych priorytetów Unii. Dlatego też, aby zapewnić UE środki do sprostania wyzwaniom, jakie stwarza pandemia Covid-19, Komisja Europejska, po raz pierwszy w swojej historii, będzie upoważniona do zaciągania w imieniu Unii pożyczek w łącznej wysokości maksimum 750 mld EUR na rynkach kapitałowych. Docelowa spłata wskazanych pożyczek przez UE została zaplanowana do 2058 roku. Zgromadzone w ten sposób fundusze zostaną przekazane za pośrednictwem instrumentu odbudowy Next Generation EU na programy UE w następujących kwotach:

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności: 672,5 mld EUR (pożyczki: 360 mld EUR, dotacje: 312,5 mld EUR)

ReactEU: 47,5 mld EUR

Horyzont Europa: 5 mld EUR

InvestEU: 5,6 mld EUR

rozwój obszarów wiejskich: 7,5 mld EUR

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji: 10 mld EUR

RescEU: 1,9 mld EUR.

Wieloletnie ramy finansowe

Jednocześnie świętokrzyskie samorzady będą mogły w pełni korzystać z tzw. wie-

loletnich ram finansowych UE, czyli tradycyjnego budżetu UE, który obejmuje okres 2021–2027. W ramach tych środki UE będą zorientowane na nowe i wzmocnione priorytety we wszystkich dziedzinach polityki UE, w tym również na transformację ekologiczną i cyfrową. Znaczne środki nadal przeznaczane będą na kluczową dla świętokrzyskich beneficjentów politykę spójności i wspólną politykę rolną. Należy jednak zaznaczyć, że wskazane polityki zostaną zmodernizowane,

- migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld EUR
- bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld EUR
- sąsiedztwo i świat: 98,4 mld EUR
- europejska administracja publiczna: 73,1 mld EUR.

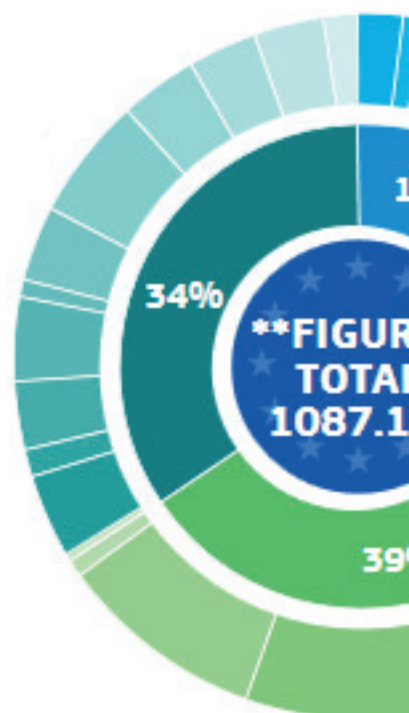
Kluczowe zasady Funduszy UE

Pamiętajmy też, że wydatki w ramach WRF i Next Generation EU muszą być zgodne

Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna 371,4 mld EUR

- Badania naukowe i innowacje
- Technologie informacyjne i komunikacyjne
- Małe i średnie przedsiębiorstwa
- Gospodarka niskoemisyjna
- Zmiana klimatu i związane z nią ryzyko
- Środowisko i zasobooszczędność
- Transport i energia
- Zatrudnienie
- Włączenie społeczne
- Szkolenia zawodowe
- Inne

Zrównoważony wzrost gospodarczy i zasoby naturalne 420 mld EUR

- Rolnictwo
- Rozwój obszarów wiejskich
- Rybołówstwo
- Środowisko i inne

by w jak największym stopniu przyczyniały się do odbudowy gospodarczej Europy i celów ekologicznych i cyfrowych UE. Generalnie Wieloletnie ramy finansowe 2021-2027 dzielą unijne finansowanie na następujące dziedziny:

- jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 132,8 mld EUR
- spójność, odporność i wartości: 377,8 mld EUR
- zasoby naturalne i środowisko: 356,4 mld EUR

z:

- celem UE: neutralność klimatyczna do 2050 r.
- unijnymi celami klimatycznymi na 2030 r.
- porozumieniem paryskim w zakresie redukcji emisji CO2

Dlatego też minimum 30% łącznych wydatków z wieloletnich ram finansowych i instrumentu Next Generation EU ma być przeznaczonych na projekty klimatyczne. Wskazany limit będzie dużym wyzwaniem dla świętokrzyskich samorządów i będzie

determinował cele i zakres planowanych przez nich projektów unijnych. Jednocześnie w ramach nowych rozwiązań budżetowych, aby umożliwić finansowanie konkretnych nieprzewidzianych wydatków, których nie można by było sfinansować w inny sposób, ustanowiono jednolity margines (SMI). Roczny pułap jednolitego marginesu jest ustalony na kwotę 772 mln EUR rocznie w skali całej UE. Dodatkowe finansowanie na konkretne nieprzewidziane wydarzenia zapewnią trzy

nikające z poważnych klęsk żywiołowych w państwach członkowskich i krajach przystępujących oraz by szybko reagować na szczególne potrzeby w sytuacjach nadzwyczajnych w UE lub w państwach trzecich (1,2 mld EUR rocznie).

Dochody i zasoby własne UE

Analizując budżet UE na lata 2021–2027 warto w tym miejscu spojrzeć na jego stro-

mach instrumentu Next Generation EU, do czasu docelowej spłaty wszystkich pożyczonych środków. Równoległe Unia Europejska konsekwentnie poszerza swoje źródła przychodów m.in. w ramach zasobów własnych opartych na odpadach. Celem tego działania jest zmotywowanie państw członkowskich do ograniczenia konsumpcji produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, wspierania recyklingu i pobudzenia gospodarki o obiegu zamkniętym zgodnie z celami unijnej polityki ochrony środowiska. Nowa opłata będzie obliczana na podstawie wagi niepoddawanych recyklingowi odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych w każdym państwie członkowskim, przy stawce poboru wynoszącej ok. 0,80 EUR za kilogram. Będzie też obowiązywać mechanizm służący zapobieganiu nadmiernej regresywnemu wpływowi na wkłady krajowe. Warto w tym miejscu nadmienić, że w nadchodzących latach UE będzie ponadto dążyć do wprowadzenia jeszcze innych zasobów własnych rozwijając i wzmacniając swoje możliwości przychodowe. Planowane nowe źródła finansowania będą uzupełnieniem dotychczasowych:

- tradycyjnych zasobów własnych, czyli głównie ceł i opłat cukrowych (państwa członkowskie będą zatrzymywać na poczet kosztów poboru 25% pobranych kwot)
- zasobów własnych opartych na VAT – od podstawy podatku VAT każdego państwa członkowskiego pobierana jest jednolita stawka 0,3%, a podlegająca opodatkowaniu podstawa VAT nie może przekroczyć 50% DNB danego państwa (metoda zostanie uproszczona)
- zasobów własnych opartych na DNB – jednolita stawka jest pobierana od DNB państw członkowskich i modyfikowana co roku, by zrównoważyć dochody i wydatki (nic się nie zmienia).

Jednocześnie warto pamiętać, że w UE został utrzymany tzw. system rabatowy na kolejny okres budżetowy i korekty ryczałtowe za okres 2021–2027 obniżą roczny wkład oparty na DNB wnoszony przez Danię, Niemcy, Holandię, Austrię i Szwecję.

Podsumowując, należy zaznaczyć, że świętokrzyskie samorządy, planując nowe projekty unijne w ramach Perspektywy 2021–2027, powinny w pierwszej kolejności szczegółowo przeanalizować priorytety rozwojowe i inwestycyjne UE na najbliższe dziesięciolecie. Dotyczy to zarówno kluczowych, wspieranych przez Unię obszarów, takich jak m.in. odbudowa gospodarki po pandemii, rozwój cyfrowy i zielony, jak i nową architekturę programów operacyjnych, zarówno poziomu regionalnego, jak i krajowego oraz unijnego, w ramach której świętokrzyskie samorządy będą aplikowały o wsparcie przygotowane projekty.

Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia 142,1 mld EUR

- Edukacja
- Energia
- Przemysł oraz małe i średnie przedsiębiorstwa
- Sieci komunikacyjne i technologie
- Badania naukowe i innowacje
- Transport
- Inne

Administracja 69,6 mld EUR

Globalny wymiar Europy 66,3 mld EUR

- Rozwój i współpraca międzynarodowa
- Pomoc humanitarna
- Sąsiedztwo i rozszerzenie
- Narzędzia polityki zagranicznej
- Inne

Bezpieczeństwo i obywatelstwo 17,7 mld EUR

- Migracja i sprawy wewnętrzne
- Zdrowie i bezpieczeństwo żywności
- Kultura
- Sprawiedliwość
- Inne

specjalne instrumenty tematyczne:

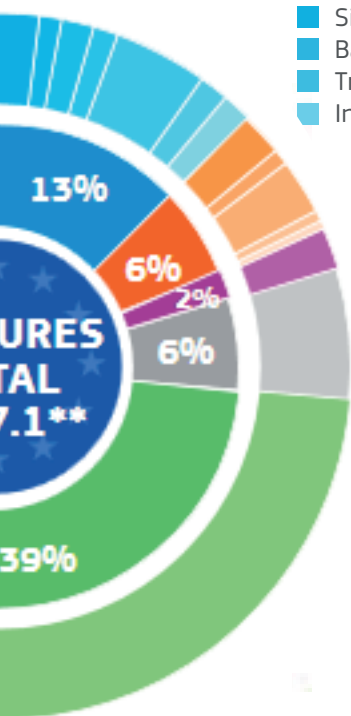
- pobrexitowa rezerwa dostosowawcza, mająca wesprzeć państwa członkowskie i sektory gospodarki najbardziej dotknięte brexitem (5 mld EUR)
- Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, wspierający pracowników tracących pracę wskutek restrukturyzacji powiązanej z globalizacją (186 mln EUR rocznie)
- rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR) stworzona, by reagować na sytuacje nadzwyczajne wy-

nę dochodową. Od 1 stycznia 2021 r. dla UE obowiązują następujące pułapy zasobów własnych:

- dla płatności: 1,40% DNB wszystkich państw członkowskich
- dla zobowiązań: 1,46% DNB wszystkich państw członkowskich

Jednocześnie planuje się, że pułapy te zostaną wyjątkowo i tymczasowo zwiększone o kolejne 0,6 punktu procentowego w celu pokrycia wszystkich zobowiązań UE z tytułu pożyczek finansujących odbudowę w ra-

darczy:

UNIJNE WSPARCIE ANTYCOVIDOWE DLA JST

Pandemia wywołana wirusem SARS-CoV-2 bardzo poważnie wpłynęła na wiele dziedzin naszego życia społecznego i gospodarczego. Rządy poszczególnych krajów, wraz z rozprzestrzenianiem się choroby COVID-19, w bardzo szybkim tempie uruchamiały różnego rodzaju tarcze i programy pomocowe. Taki mechanizm finansowy przygotowała również Komisja Europejska. Będzie on również dostępny dla świętokrzyskich samorządów, dlatego warto znać jego cele i zasady.

Mechanizm REACT-EU (ang. Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe) z budżetem 47,5 mld euro stanowi składową nowego, kompleksowego unijnego programu służące odbudowie społeczno-gospodarczej po pandemii koronawirusa pod nazwą Next Generation EU o łącznej wartości 750 mld euro. Inicjatywa ta zwiększa finansowanie na rzecz bieżących programów polityki spójności oraz Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Środki finansowe mogą być wydatkowane do końca 2023 r., tym samym wypełniają lukę między reagowaniem kryzysowym, a długoterminowym planem odbudowy wspieranym przez nowe programy w ramach długoterminowego budżetu UE na lata 2021–2027. Należy podkreślić, że państwa członkowskie UE mogą decydować o rozdzielaniu tych dodatkowych zasobów z REACT-EU między fundusze w elastyczny sposób. Większość państw członkowskich planuje przeznaczyć część tych dodatkowych środków na FEAD, co pozwoli na dalsze wspieranie w ramach programów osób najbardziej potrzebujących.

W wyniku zmiany rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym obecnie możliwe jest wykorzystanie współfinansowania przez UE do poziomu 100 proc. Pozwoli to zapewnić, aby państwa członkowskie dysponowały wystarczającymi środkami finansowymi na szybkie wdrożenie pomocy dla osób najbardziej potrzebujących. Ponadto, zgodnie z REACT-EU, 11 proc. dodatkowych

zasobów na 2021 r. będzie pre-finansowanych. Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym realne znaczenie w terenie, ponieważ przykładowo w Bułgarii wspiera dostarczanie pakietów żywnościowych dla osób najbardziej narażonych na zagrożenia, w tym osób niepełnosprawnych i osób powyżej 65. roku życia, podczas pandemii koronawirusa, natomiast w Portugalii finansuje koszty z żywnością dla najuboższych rodzin.

W Polsce REACT-EU wdrażany będzie w ramach nowego Celu Tematycznego: Wspieranie naprawy kryzysowej w kontekście pandemii COVID-19 i przygotowanie ekologicznego, cyfrowego i odpornego na zagrożenia ożywienia gospodarczego. Instrumenty stanowiąc będzie dodatkowe wsparcie dla Polityki Spójności 2014-2020, a maksymalny poziom dofinansowania wyniesie do 100 proc. Warto podkreślić, że środki te będą rozdysponowywane w ramach programów krajowych i regionalnych i samorządy będą jednymi z głównych beneficjentów tego mechanizmu. Ogółem Polska z puli pieniędzy przeznaczonych na ten cel ma otrzymać 2 mld euro. Działania objęte REACT-EU będą kwalifikowały się do finansowania od 1 lutego 2020 r. z mocą wsteczną, środki będzie można wykorzystywać do końca 2023 r.

Zgodnie z założeniami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w ramach REACT-EU wsparcie otrzymają następujące sektory:

- ochrona zdrowia – 30 proc., czyli ok. 600 mln euro (realizacja w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz 16 programów regionalnych),
- infrastruktura energetyczna – 20 proc., czyli ok. 400 mln euro (realizacja w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko),
- cyfryzacja – 15 proc., czyli ok. 300 mln euro (realizacja w ramach Programu Operacyjny Polska Cyfrowa),
- przedsiębiorczość – 35 proc., czyli ok. 700 mln euro – granty i fundusz pożyczkowy dla sektora MŚP (realizacja w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój oraz 16 programów regionalnych).

Pierwsza transza środków w ramach REACT-EU przewidziana do podziału między programy regionalne wynosi 365 mln 194 tys. euro (z czego na ochronę zdrowia przewidziano 76 mln 269 tys. euro, zaś na

wsparcie przedsiębiorstw – 288 mln 925 tys. euro). Województwo świętokrzyskie w ramach pierwszej transzy środków otrzyma 15 mln 885 tys. euro, czyli ponad 72 mln zł. Uruchomienie środków uzależnione jest od zaakceptowania przez państwa członkowskie budżetu dla Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i jest planowane do końca 2021 r.

Świętokrzyskie samorządy powinny szczególnie uważnie przygotować się do planowanych, w ramach tego mechanizmu, naborów wniosków z obszaru cyfryzacji. Sfera cyfrowa wymaga bardzo dużych nakładów inwestycyjnych w lokalnych samorządach, zarówno z powodu niewystarczającej skali działań do tej pory w tym zakresie, jak i przyspieszającego tempa cyfryzacji usług publicznych w realiach długotrwałej pandemii, wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Pamiętajmy, że poprzez projekt cyfrowy dla świętokrzyskiej gminy, czy też powiatu nie należy rozumieć tylko zakupu typowego sprzętu komputerowego i technicznego (np. serwery, routery) wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem ale również adekwatne specjalistyczne szkolenia z zakresu kwalifikacji i umiejętności cyfrowych oraz zasad cyberbezpieczeństwa dla pracowników samorządowych. Potencjalny projekt cyfrowy w ramach samorządu powinien promować rozwiązania, które będą w pełni spójne i kompatybilne z dotychczasowymi rozwiązaniami cyfrowymi dla sektora publicznego, wdrażanymi ze szczebla regionalnego i krajowego (m.in. projekty i działania takie jak: „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST”, „e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Woj. Świętokrzyskiego”, „Informatyzacja Placówek Medycznych Woj. Świętokrzyskiego InPlaMed”, czy też System Zapewniania Usług Chmurowych ZUCH). Jednocześnie przedmiotowe wnioski świętokrzyskich samorządów w obszarze cyfryzacji w ramach mechanizmu REACT-EU powinny również uwzględniać najnowsze trendy informatyczne i cyfrowe, związane m.in. z rozwojem technologii 5G oraz usług chmurowych i Internetu Rzeczy. Podsumowując, wnioski które będą przygotowywać świętokrzyskie samorządy do celu finansowania z programu REACT-EU będą stanowić również doskonałą praktyczną okazję do wpisania się w najnowsze trendy społeczno-gospodarcze w realiach długotrwałej pandemii z powodu choroby COVID-19.

Next Generation EU

Fundacja Świętokrzyski Instytut Samorządu Terytorialnego serdecznie zaprasza do współpracy wszystkie osoby i podmioty zainteresowane priorytetami i wyzwaniami rozwojowymi świętokrzyskich samorządów.

W ramach działalności Instytutu m.in.:

- Organizujemy debaty merytoryczne, szkolenia i webinaria
- Przygotowujemy wspólnie z ekspertami raporty i analizy sektorowe
- Wydajemy kwartalnik samorządowy
- Prowadzimy codzienny merytoryczny dialog ze świętokrzyskimi samorządami na temat ich potrzeb, wyzwań i planów rozwojowych

Zapraszamy do współpracy wszystkich, którym bliskie są wartości i cele samorządowe na Ziemi Świętokrzyskiej.

Nasze motto brzmi:

„Moc współpracy – Moc działania”

Fundacja Świętokrzyski Instytut Samorządu Terytorialnego

Ul. Piotrkowska 12/909

25-510 Kielce

kontakt@sist.org.pl

tel. 605-556-706

Dworzec kolejowy w Skarżysku otwarty po remoncie

Zabytkowy dworzec kolejowy w Skarżysku-Kamiennej został w sierpniu br. otwarty po ukończeniu kompleksowego remontu. Łączny koszt przebudowy dworca to ponad 32 mln złotych. Przebudowa została wykonana w ramach Programu Inwestycji Dworcowych na lata 2016-2023 z dofinansowaniem ze środków unijnych Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Zachowując w obiekcie funkcje obsługi pasażerów zmieniono układ funkcjonalno-przestrzenny budynku. Wykonano nową aranżację wnętrza uwzględniającą potrzeby pasażerów oraz najemców. Uwagę zwraca reprezentacyjny hol dworca połączony z poczekalnią zajmującą ponad 350 metrów kw. Wymieniono więźbę dachową wraz z pokryciem dachu. Renowacji poddano elewację. Odtworzono kamienny cokół, dawny blask odzyskała kolumnada przed wejściem głównym, a na wzór historyczny wykonano tynki na elewacji o wyższych kondygnacjach oraz odtworzono na wzór historycznej stolarkę okienną i drzwiową.

Komfort podróżnym poprawi zintegrowany z systemami stacji kolejowej moduł dynamicznej informacji pasażerskiej (SDIP), montaż wind, w tym do tunelu. Kompleksowo przebudowano i zagospodarowano teren wokół dworca, w tym wybudowano parking Park&Ride na 120 miejsc postojowych. Jest on połączony z dworcem i peronami istniejącą kładką dla pieszych, a następnie planowanym do realizacji tunelem pod torami. Wokół dworca posadzono drzewa, 2864 krzewów oraz wytyczono trawniki o powierzchni 6000 metrów kw. Wykonano również udo-

godnienia zapewniające obsługę osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez eliminację barier architektonicznych, specjalne elementy nawierzchniowe, systemy podawania komunikatów i sygnalizacji, kasę oraz toaletę przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Poprzez montaż nowoczesnych systemów monitoringu poprawiono bezpieczeństwo budynku. Wprowadzono rozwiązania, sprzyjające środowisku: energooszczędne oświetlenie, nową stolarkę okienną i drzwiową. Nowością jest system odzysku wody deszczowej.

Energooszczędny i funkcjonalny budynek Urzędu Gminy w Lipniku

W Lipniku w lipcu br. uroczystie otwarto zmodernizowany Urząd Gminy. Budynek przeszedł remont w ramach projektu termomodernizacyjnego, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej.

W ramach zadania, w budynku wykonano ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie stropodachu, wymianę stolarstwa okiennej i drzwiowej w całym budynku, modernizację oświetlenia, a także montaż paneli fotowoltaicznych. Całkowity koszt inwestycji wyniósł około 1,3 mln zł. Gmina Lipnik pozyskała wsparcie zewnętrzne na przeprowadzenie termomodernizacji – 819 tysięcy zł przyznał samorząd województwa świętokrzyskiego z funduszy Regionalnego Pro-

gramu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, natomiast ponad 96 tysięcy zł samorząd Lipnika pozyskał z budżetu państwa. Po zakończeniu inwestycji Urząd Gmi-

ny jest zarówno bardziej energooszczędny i efektywny w bieżącym funkcjonowaniu, jak i przyjazny i funkcjonalny dla wszystkich interesantów.

